

NACRT

**CRNA GORA
OPŠTINA MOJKOVAC**

**LOKALNI AKCIONI PLAN ZA UNAPRJEĐENJE STANJA LJUDSKIH
PRAVA LGBT OSOBA U MOJKOVCU ZA 2019. GODINU**

mart 2019. godine

UVOD

Osnovni principi zaštite ljudskih prava govore da su sva ljudska bića rođena slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Seksualna orijentacija i rodni identitet predstavljaju sastavni dio ličnosti čovjeka i ne smiju biti osnov za diskriminaciju i zloupotrebu. Kršenja ljudskih prava pojedinaca zbog njihove stvarne ili pretpostavljene seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, često su praćena raznim oblicima nasilja, mržnjom, diskriminacijom i isključivanjem iz zajednice.

Ovaj akcioni plan predstavlja jedan od načina za unaprjeđenje ljudskih prava LGBT osoba na lokalnom nivou u smislu povećanja stepena njihovog društvenog prihvatanja u lokalnoj zajednici.

Lokalni akcioni plan za unaprjeđenje stanja ljudskih prava LGBT osoba u Mojkovcu za 2019. godinu (u daljem tekstu: Lokalni akcioni plan) je razvojni dokument Opštine Mojkovac za primjenjivanje politike jednakosti svih građana, sa posebnim osvrtom na promovisanje i poštovanje različitosti uz sprječavanje svih oblika diskriminacije.

Lokalni akcioni plan se zasniva na sljedećim činiocima:

- ❖ primjena međunarodnog i domaćeg normativnog konteksta iz oblasti zaštite ljudskih prava LGBT osoba;
- ❖ primjena nacionalne politike u oblasti zaštite ljudskih prava LGBT osoba;
- ❖ primjena u kontekstu socijalne inkluzije LGBT osoba u Mojkovcu.

PRAVNI OKVIR

Princip zabrane diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije, rodnog identiteta i interseksualnih karakteristika je od posebnog značaja jer utiče na sva ostala prava zaštićena međunarodnim i nacionalnim pravom, u cilju zaštite ljudskih prava.

U tom smislu, sa aspekta međunarodnog prava i međunarodnih standarda, Lokalni akcioni plan je donešen u skladu sa Evropskom Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda kojom je propisano: *“Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbjeđuje bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao što je pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovjest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.”*. Pored navedene konvencije, Lokalni akcioni plan je urađen i u skladu sa Evropskom socijalnom poveljom, Preporukom Komiteta ministara Savjeta evrope CM/Rec-2010, kao i Rezolucijom Komiteta ministara Savjeta evrope broj 380/2015.

Crna Gora je Ustavom definisana kao građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Ustav Crne Gore predviđa da su svi građani pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, te da je zabranjena svaka neposredna ili posredna diskriminacija po bilo kom osnovu.

Krivičnim Zakonikom Crne Gore je inkriminisana diskriminacija po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta, pri čemu je članom 42a ovog zakona utvrđena i otežavajuća okolnost prilikom odmjeravanja kazni, ukoliko je počinjeni zločin motivisan mržnjom prema seksualnoj orijentaciji ili rodnom identitetu oštećenog.

Zakonom o zabrani diskriminacije posebno je istaćena zabrana neposredne i posredne diskriminacije, između ostalog, i po osnovu seksualne orijentacije, rodnog identiteta i/ili interseksualnih karakteristika. Posebnim članovima ovog Zakona regulisano je pitanje govora mržnje, koji je eksplicitno zabranjen.

Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore je uspostavljen institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije. Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije.

Opština Mojkovac i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava su potpisnice Sporazuma o saradnji iz 2016. godine, kojim su predviđene posebne obaveze lokalne samouprave u vidu mjera za borbu protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta, navedenim sporazumom su posebno apostrofirane promocija tolerancije prema LGBT osobama.

U tom smislu imenovanje radne grupe iz stava 1 ovog rješenja je u potpunosti u skladu sa predviđenim mjerama i aktivnostima navedenog ministarstva na nacionalnom nivou kroz Strategiju unaprjeđenja kvaliteta života LGBT osoba za period 2013 – 2018. godine, kao i na osnovu Akcionog plana Ministarstva za ljudska i manjinska prava – Vlada Crne Gore, za 2018. godinu u ovoj oblasti.

Nacrt Lokalnog akcionog plana je izradila Radna grupa, koja je obrazovana Rješenjem predsjednika Opštine Mojkovac, broj: 01-031/17-9587 od 26.decembra 2017.godine.

Prioritetne oblasti obuhvaćene Lokalnim akcionim planom su: turizam, zdravstvena zaštita, socijalna zaštita i kulturne promjene i obrazovanje uz preciziranje ciljeva za svaku oblast.

Turizam:

Cilj: Vidljivost LGBT populacije kroz promovisanje pozitivnog ambijenta i prihvatanja različitosti na javnim površinama i u turizmu u Mojkovcu.

Zdravstvena zaštita:

Cilj: Veći stepen zaštite zdravlja LGBT osoba, uspostavljanje povjerenja između zdravstvene ustanove i LGBT osoba i smanjenje ili eliminisanje rizika od diskriminacije prema ovim osobama u Mojkovcu.

Socijalna zaštita:

Cilj: Promocija zaštite ljudskih prava LGBT osoba uz jačanje kapaciteta nadležnih institucija iz ove oblasti.

Kulturne promjene i obrazovanje:

Cilj: Sveobuhvatnija edukacija građana i opšte podizanje svijesti o ljudskim pravima LGBT osoba.

SREDSTVA ZA REALIZACIJU LOKALNOG AKCIONOG PLANA

Sredstva za realizaciju aktivnosti iz Lokalnog akcionog plana obezbijediće se iz Budžeta Opštine Mojkovac i donacija.

SPROVOĐENJE, PRIMJENA I EVALUACIJA REALIZACIJE LOKALNOG AKCIONOG PLANA

U skladu sa definisanim indikatorima uspjeha za svaku pojedinačnu aktivnost, izvršiće se evaluacija uspješnosti realizacije Lokanog akcionog plana.

PLAN KOMUNIKACIJE SA JAVNOŠĆU

Cilj komunikacije sa javnošću je obezbjeđivanje vidljivosti Lokalnog akcionog plana, odnosno svih planiranih aktivnosti, kao i promovisanje poštovanja i zaštite ljudskih prava LGBT osoba.

Plan komunikacije sa javnošću uključuje sljedeće:

- ❖ Održavanje Javne rasprave;
- ❖ Objavljivanje Plana na sajtu Opštine Mojkovac;
- ❖ Štampanje i distribucija Lokalnog akcionog plana;
- ❖ Obavješćavanje nadležnog Ministarstva za ljudska i manjinska prava – Vlade Crne Gore, o utvrđenom Nacrtu Lokalnog akcionog plana;
- ❖ Obavješćavanje relevantnih institucija na lokalnom nivou o usvojenom Lokalnom akcionom planu.

TURIZAM				
Aktivnost	Nadlezni organ	Rok za realizaciju	Indikator uspjeha	Izvor finansiranja
Mapiranje LGBTI friendly mjesta u Mojkovcu i formiranje „LGBT friendly” okruženja.	Opština Mojkovac i Lokalna turistička organizacija Mojkovac.	I - IV kvartal 2019. godine.	Minimum 1 „LGBT friendly” objekat koji bi imao jasnu oznaku „LGBT friendly” odredišta u vidu naljepnice ili nekog sličnog prepoznatljivog znaka. Opciono za ugostiteljski objekat koji bude postavio oznaku: Mogućnost mapiranja te lokacije na nekom od relevantnih web sajtova iz ove oblasti, poput Spartacus.	Opština Mojkovac i Lokalna turistička organizacija Mojkovac.
Edukacija privrednika u uslužnoj djelatnosti u Mojkovcu.	Opština Mojkovac, Lokalna turistička organizacija Mojkovac, MZLJP, NVO?	I - IV kvartal 2019. godine.	Održan sastanak sa vlasnicima ugostiteljskih objekata u cilju stvaranja pozitivnog ambijenta za LGBT populaciju u Mojkovcu, u smislu predstavljanja LGBTI	Opština Mojkovac i Lokalna turistička organizacija Mojkovac.

			friendly stikera/naljepnica koji bi bili postavljeni na vidnom mjestu na objektu u saradnji sa LTO Mojkovac.	
Promocija ljudskih prava LGBT osoba u turizmu.	Opština Mojkovac i Lokalna turistička organizacija Mojkovac.	I - IV kvartal 2019 godine.	Štampanje i dijeljenje flajera sa promovisanjem Mojkovca kao LGBT prijateljske destinacije. U okviru promocije LTO Mojkovac predstaviti univerzalne publikacije, brošure ili flajere o LGBT pravima i Mojkovac kao „LGBT friendly” grad.	Opština Mojkovac i Lokalna turistička organizacija Mojkovac.
Postavljanje obilježja u duginim bojama na javnim površinama poput pješačkog prelaza i/ili klupe na šetalištu.	Opština Mojkovac	II - IV kvartal 2019 godine.	Postavljeno obilježje u duginim bojama na pješačkom prelazu i/ili obilježavanje klupe na šetalištu.	Opština Mojkovac.

Cilj: <u>Vidljivost LGBT populacije kroz promovisanje pozitivnog ambijenta i prihvatanja različitosti na javnim površinama i u turizmu u Mojkovcu.</u>				
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA				
Aktivnost	Nadlezni organ	Rok za realizaciju	Indikator uspjeha	Izvor finansiranja
Postavljanje vidljivih oznaka kod kontakt izabranog doktora za LGBT osobe u objektu JZU “Dom zdravlja Boško Dedejić – Mojkovac”.	Opština Mojkovac i JZU “Dom zdravlja Boško Dedejić – Mojkovac”.	I - IV kvartal 2019 godine.	Postavljene vidljive oznake kod kontakt izabranog doktora za LGBT osobe u objektu JZU “Dom zdravlja Boško Dedejić – Mojkovac”.	Opština Mojkovac.
Jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika za unaprjeđenje pružanja zdravstvene zaštite LGBT osoba.	Opština Mojkovac i JZU “Dom zdravlja Boško Dedejić – Mojkovac”.	I - IV kvartal 2019 godine.	Saradnja sa JZU “Dom zdravlja Boško Dedejić – Mojkovac” u cilju prevencije i bolje zaštite zdravlja LGBT osoba.	Opština Mojkovac.

			Održan sastanak sa zdravstvenim radnicima na temu prevencije i bolje zaštite zdravlja LGBT osoba uz prisustvo predstavnika neke od NVO koje se bave zaštitom ljudskih prava LGBT osoba.	
Sprovođenje anonimne ankete kod građana po pitanju zdravstvene zaštite LGBT osoba u Mojkovcu.	Opština Mojkovac	I - IV kvartal 2019 godine.	Upitnik o sprovedenoj anketi i rezultati ankete.	Opština Mojkovac
Cilj: <u>Veći stepen zaštite zdravlja LGBT osoba i uspostavljanje povjerenja između zdravstvene ustanove i LGBT osoba i smanjenje ili eliminisanje rizika od diskriminacije prema ovim osobama u Mojkovcu.</u>				

SOCIJALNA ZAŠTITA				
Aktivnost	Nadlezni organ	Rok za realizaciju	Indikator uspjeha	Izvor finansiranja
Edukacija/održavanje radionice sa posebnim akcentom na žive biblioteke.	Opština Mojkovac.	I-IV kvartal	Uspostaviti saradnju između Opštine Mojkovac, Centra za socijalni rad u Mojkovcu i Uprave policije u Mojkovcu u smislu koordinacije radi zaštite ljudskih prava LGBT osoba. Održavanje radionice i prezentacije „živa biblioteka” uz prisustvo zaposlenih iz Opštine Mojkovac, predstavnika Centra za socijalni rad u Mojkovcu, predstavnika Uprave policije Centra bezbjednosti Bijelo Polje - Odjeljenje bezbjednosti Mojkovac, predstavnika JU SMŠ „Vuksan Đukić“ Mojkovac i učenika te škole.	Opština Mojkovac.

<u>Cilj: Promocija zaštite ljudskih prava LGBT osoba uz jačanje kapaciteta nadležnih institucija iz ove oblasti.</u>				
KULTURNE PROMJENE I OBRAZOVANJE				
Aktivnost	Nadlezni organ	Rok za realizaciju	Indikator uspjeha	Izvor finansiranja
Promocija ljudskih prava LGBT osoba. Projekcija dokumentarnih filmova na temu LGBT prava.	Opština Mojkovac i JU Centar za kulturu „Nenad Rakočević“ – Mojkovac, MZLJMP.	I – IV kvartal	Projektovanje minimum 1 dokumentarnog filma na temu ljudskih prava LGBT osoba. Javni poziv za održavanje predstave/filma u formi objave na posteru. Prisustvo građana i srednjoškolske populacije.	Opština Mojkovac.
Održavanje pozorišne predstave na temu zaštite ljudskih prava LGBT osoba.	Opština Mojkovac i JU Centar za kulturu „Nenad Rakočević“ – Mojkovac, MZLJMP.	I – IV kvartal	Organizovanje minimum 1 predstave na temu ljudskih prava LGBT osoba.	Opština Mojkovac.

			Javni poziv za održavanje predstave/filma u formi objave na posteru. Prisustvo građana i srednjoškolske populacije.	
Edukacija učenika u srednjoj školi o zaštiti ljudskih prava LGBT osoba.	Opština Mojkovac i JU SMŠ „Vuksan Đukić“ Mojkovac.	I – IV kvartal	Organizovanje projekcije dokumentarnog filma na temu ljudskih prava LGBT osoba. Organizovanje debate na temu zaštite ljudskih prava LGBT osoba u Crnoj Gori.	Opština Mojkovac.
Cilj: <u>Sveobuhvatnija edukacija građana i opšte podizanje svijesti o ljudskim pravima LGBT osoba.</u>				